

(1994)

16 Σεπτεμβρίου, 1994

[ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, Π., ΠΟΓΙΑΤΖΗΣ, ΝΙΚΗΤΑΣ, ΑΡΤΕΜΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙ-
ΝΙΔΗΣ, Δ/στές]

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΜΕΣΩ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ
ΑΛΛΩΝ,

Εφεσείοντες

v.

DEMAND SHIPPING CO. LTD.,

Εφευβλήτων.

(Αναθεωρητική Έφεση Αρ. 1505).

Συνταγματικό Δίκαιο — Συνταγματικότητα Νόμων — Ο περί της Διε-
θνούς Συμβάσεως περί Ασφάλειας της Ανθρώπινης Ζωής στη Θά-
λασσα του 1974, του Πρωτοκόλλου αυτής του 1978 και των Απο-
φάσεων MSC1 (XLV) και MSC2 (XLV) του 1981 (Κυρωτικός) και 5
περί Συναφών Θεμάτων Νόμος του 1985, (Αρ. 77/85), (ο Νόμος) —
Άρθρο 8 του Νόμου — Πρόνοια για επιβολή χρηματικής ποινής
από την Αρμόδια Αρχή για παράβαση των προνοιών του Νόμου,
της Συμβάσεως, του Πρωτοκόλλου, των Αποφάσεων και των εις
εκτέλεση αυτών Κανονισμών — Κατά πόσο το πιο πάνω Άρθρο 10
του Νόμου παραβιάζει τις διατάξεις των Άρθρων 30.1 και 30.2
του Συντάγματος ή την αρχή της διάκρισης των Εξουσιών.

Συνταγματικό Δίκαιο — Σύνταγμα — Αρχή της διάκρισης των Εξου-
σιών.

Ποινική κατηγορία — Ποιά τα εφαρμοστέα κριτήρια για ύπαρξη ή όχι 15
ποινικής κατηγορίας.

Λέξεις και Φράσεις — "Criminal charge" — Ποινική κατηγορία στο
Άρθρο 30.2 του Συντάγματος.

Λέξεις και Φράσεις — "Δικαστικές επιτροπές" και "Εκτακτα Δικα-
στήρια" στο σύγγραμμα Α. Ι. Μάνεση.

Ποινή — Διοικητική και ποινική ποινή — Πώς διακρίνονται. 20

Αρχή της αναλογικότητας — Εφαρμόζεται κατά την επιβολή δυσμε-
νών διοικητικών μέτρων ή ποινών.

Εκτελεστή διοικητική πράξη — Επιβολή χρηματικής ποινής από διοι-

κητικό όργανο — Κατά πόσο αποτελεί εκτελεστή διοικητική πράξη.

5 Η εφεσίβλητη είναι εγγεγραμμένη Κυπριακή εταιρεία, πλοιοκτήτρια του υπό Κυπριακή Σημαία πλοίου M/V "Lendousis Evangelos II", (το "πλοίο").

10 Στις 18.3.1987 το πλοίο επιθεωρήθηκε από τη Βελγική Ναυτιλιακή Διοίκηση ενώ βρισκόταν στο λιμάνι της Αμβέρσας και βρέθηκε να έχει εννέα ελλείψεις κατά παράβαση της Σύμβασης. Η Αρχμόδια Αρχή επέβαλε στην εφεσίβλητη εταιρεία με βάση το Άρθρο 8(2) του Νόμου συνολική χρηματική ποινή ΛΚ700,00.

15 Η εφεσίβλητη εταιρεία άσκησε ιεραρχική προσφυγή ενώπιον του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων, σύμφωνα με το Άρθρο 8(4) του Νόμου, η οποία απορρίφθηκε. Στη συνέχεια καταχώρησε προσφυγή στο Ανώτατο Δικαστήριο εναντίον της απόφασης του αρμόδιου Υπουργού.

20 Το πρωτόδικο Δικαστήριο αποδέχτηκε την προσφυγή και ακύρωσε την επίδικη απόφαση για τον λόγο ότι οι πρόνοιες του Άρθρου 8 του Νόμου, στις οποίες στηρίχτηκε, ήταν αντίθετες προς τις διατάξεις του Άρθρου 30.1 και 30.2 του Συντάγματος. Το μόνο θέμα που ηγήθη και συζητήθηκε στην έφεση είναι αν οι πρόνοιες του Άρθρου 8 του Νόμου είναι αντίθετες με την αρχή της διάκρισης των Ξεουσιών και τις πρόνοιες του Άρθρου 30.1 και 30.2 του Συντάγματος.

25 Η δικηγόρος των εφεσειόντων υπέβαλε ότι οι σχετικές πρόνοιες του Άρθρου 8 του Νόμου δεν είναι αντισυνταγματικές ούτε παραβιάζουν την αρχή της διάκρισης των Ξεουσιών. Εισηγήθηκε ότι η χρηματική ποινή που επιβλήθηκε από τη Διοίκηση αποτελεί εκτελεστή διοικητική πράξη.

30 Ο δικηγόρος της εφεσίβλητης εταιρείας υπέβαλε ότι το Άρθρο 8 είναι σαφώς ξένο προς τη Συνταγματική τάξη της Κύπρου και υποστήριξε ότι στη διοικητική διαδικασία με βάση τις προσβαλλόμενες πρόνοιες του Νόμου, η εφεσίβλητη εταιρεία στερείται των δικαιωμάτων που διασφαλίζονται από το Άρθρο 12.5 του Συντάγματος. Υπέβαλε επίσης ότι η επιβολή χρηματικής ποινής μέχρι ΛΚ5.000 που επιβάλλει, εκφεύγει των ορίων δικαιοδοσίας ακόμα και του Επαρχιακού Δικαστή και μπορεί να επιβληθεί μόνο από Καουργιοδικείο.

40 Η Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου αφού έκαμε εκτενή αναφορά στην αρχή της διάκρισης των Ξεουσιών στην Γαλλία, Γερμανία και Ηνωμένες Πολιτείες όπως επίσης και στις σχετικές με το υπό εξέταση θέμα αποφάσεις του Συμβουλίου Επικρατείας της Ελλάδας και στις Κυπριακές αυθεντίες αποφάσισε κατά πλειοψηφία ότι το Άρθρο 8 του Νόμου δεν είναι αντίθετο ή ασύμφωνο με το Άρθρο 30.2 του Συντάγματος για τους πιο κάτω λόγους:

Α. Υπό Στυλιανίδη Π., συμφωνούντων και των Πογιατζή Δ., και Αρτέμη Δ.:

1. Η παράγραφος 2 του Άρθρου 30 του Συντάγματος είναι πιστή αντιγραφή του πρώτου μέρους της παραγράφου 1 του Άρθρου 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης δια την Προάσπιση των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (Ε.Σ.Δ.Α.), η οποία κυρώθηκε από την Ελλάδα και Γαλλία. Σύμφωνα με το Σύνταγμα των χωρών αυτών οι Διεθνείς Συμβάσεις που κυρώνονται αποτελούν μέρος του εσωτερικού δικαίου των χωρών αυτών και υπερισχύουν από κάθε άλλη αντίθετη διάταξη νόμου. 5 10

2. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο στην υπόθεση Engel and Others είπε ότι ο όρος "criminal charge" είναι αυτόνομος και πρέπει να ερμηνύεται μέσα στα πλαίσια της Σύμβασης. Σύμφωνα με τη Σύμβαση κάθε χώρα είναι ελεύθερη να καθιερώνει και διατηρεί διάκριση μεταξύ του ποινικού και του πειθαρχικού νόμου και να καθορίζει ως ποινικό αδίκημα πράξη ή παράλειψη ή να μην ποινικοποιεί ορισμένες πράξεις ή παραλείψεις. 15

3. Το Ελληνικό Συμβούλιο Επικρατείας, σε σειρά υποθέσεων του αποφάσισε ότι:

(α) Η χρηματική ποινή ως διοικητικό μέτρο δεν παραβιάζει το Σύνταγμα. 20

(β) Η επιβολή τέτοιας ποινής από Λιμενική Αρχή θεωρήθηκε ως εκτελεστή διοικητική πράξη.

(γ) Η διοικητική ποινή του προστίμου, ανεξάρτητα από την τυχόν ποινική ευθύνη των παραβατών η οποία διαπιστώνεται από ποινικά δικαστήρια, δεν συνιστά ρύθμιση που παραβαίνει την αρχή της διάκρισης των Εξουσιών όπως προβλέπεται στο άρθρο 28 του Συντάγματος ούτε αντιβαίνει στα άρθρα 7 και 8 του Συντάγματος, δεδομένου ότι εναπόκειται στην ευχέρεια του νομοθέτου να ρυθμίζει τη συναλλακτική δραστηριότητα με την πρόβλεψη διοικητικής παρέμβασης. 25 30

(δ) Οι διοικητικές ποινές αφορούν τους ιδιώτες που δεν συμμορφώνονται προς τη διοικητική νομοθεσία και η επιβολή τους γίνεται για λόγους δημοσίου συμφέροντος.

(ε) Η γενική αρχή της αναλογικότητας εφαρμόζεται κατά την επιβολή δυσμενών διοικητικών μέτρων ή ποινών. 35

4. Το Γαλλικό Συνταγματικό Δικαστήριο αναγνώρισε τη συνταγματικότητα των διοικητικών ποινών νοουμένου ότι σέβονται ορισμένες αρχές όπως είναι η μη επιβολή ποινής χωρίς νόμο, η αρχή του δικαιώματος της υπεράσπισης, η μη αναδρομική εφαρμογή αυστηρότερης νομοθεσίας, η ανάγκη για αιτιολογία της απόφασης με την οποία επιβάλλεται η διοικητική χρηματική ποινή, η τή- 40

ρηση της αρχής της αναλογικότητας και η υπαγωγή των αποφάσεων αυτών στον έλεγχο του Γαλλικού Συμβουλίου Επικρατείας.

5 5. Το Ανώτατο Δικαστήριο των Ηνωμένων Πολιτειών αποφάσισε ότι η επιβολή χρηματικής ποινής από διοικητικό όργανο, δεν είναι αντίθετη με την αρχή της διάκρισης των εξουσιών, ούτε με την αρχή του *due process of law*.

6. Η διοικητική ποινή διακρίνεται από την ποινική ποινή. Η φράση "criminal charge" - "ποινική κατηγορία" αναφέρεται στην τελευταία.

10 7. Οι παραβάσεις που καταγράφονται στην έκθεση των Βελγικών Αρχών είναι διοικητικές παραβάσεις και δεν συνιστούν ποινικά αδικήματα με αποτέλεσμα να υπάρξει θέμα για "ποινική κατηγορία". Η χρηματική ποινή αποτελεί απλώς επιβάρυνση πάνω στο πλοίο. Δεν συνεπάγεται προσβολή της ελευθερίας του ατόμου που
15 διασφαλίζεται από το Άρθρο 11 του Συντάγματος. Η αρχή της αναλογικότητας τηρείται και περιέχεται στο κείμενο του ίδιου του Άρθρου. Η προσβαλλόμενη απόφαση είναι εκτελεστή διοικητική πράξη και υπόκειται σε αναθεώρηση από το Ανώτατο Δικαστήριο.

B. Υπό Κωνσταντινίδη Δ., συμφωνούντος και του Νικήτα Δ.:

20 1. Το Άρθρο 96.2 του Ελληνικού Συντάγματος το οποίο επικαλέσθηκε ειδικά και η εφεσίβλητη εταιρεία ως διαφοροποιητικό στοιχείο μεταξύ του ελληνικού και του κυπριακού συστήματος δικαίου, ως προς το υπό εξέταση θέμα, επιτρέπει κατ' εξαίρεση σε
25 αρχές που ασκούν αστυνομικά καθήκοντα, την εκδίκαση αστυνομικών παραβάσεων που τιμωρούνται με πρόστιμο και σε αρχές αγροτικής ασφάλειας την εκδίκαση πταισμάτων σχετικών με τους αγρούς και των διοικητικών διαφορών που απορρέουν από αυτά. Το Άρθρο 96.2 αποτελεί εξαίρεση στο τελικό συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει το σύγγραμμα "Η Έννοια των Διοικητικών Προστίμων και η Συνταγματικότητα της Επιβολής τους", πως στην Ελλάδα παρά την αντίθετη νομολογιακή κατεύθυνση, η επιβολή διοικητικών προστίμων είναι αντισυνταγματική.

35 2. Το Άρθρο 8 εισάγει τη δυνατότητα επιβολής τιμωρίας με την κυριολεκτική σημασία του όρου. Η χρηματική ποινή που μπορεί να επιβάλει η αρμόδια αρχή με βάση το Άρθρο 8, χαρακτηρίζεται από το ίδιο το άρθρο ως τιμωρία. Από το Νόμο δεν προκύπτει εννοιολογική διάκριση μεταξύ συμπεριφοράς που μπορεί να συνιστά ζήτημα διοικητικής φύσης ή ποινικό αδίκημα. Η ίδια συμπεριφορά μπορεί να είναι την ίδια στιγμή ποινικό αδίκημα και παράβαση η οποία τιμωρείται με τη χρηματική ποινή του άρθρου 8. Η
40 επιλογή της προνόησης της δυνατότητας επιβολής της ίδιας τιμωρίας, όσον αφορά τη χρηματική ποινή από αρμόδια αρχή δεν αποτελεί κριτήριο. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων χαρακτήρισε ως αδικαιολόγητη την τοποθέτηση των
45 "regulatory fine proceedings", εκτός του άρθρου 6 της Σύμβασης,

κατά τη γερμανική θεώρηση του θέματος στην υπόθεση *Ozturk*. Επίσης είναι ορθό να επισημανθεί ότι η παράβαση σειράς αγορανομικών αλλά και άλλων διατάξεων και οι κυρώσεις γι' αυτές, οι οποίες σύμφωνα με την ελληνική νομολογία επιτίπτον στο διοικητικό χώρο, στην Κύπρο ανάγονται σε ποινικά αδικήματα που υπάγονται στην αποκλειστική δικαιοδοσία του Δικαστηρίου. 5

3. Η διάγνωση ποινικής κατηγορίας είναι δυνατή μόνο με τον τρόπο που επιτάσσει το Σύνταγμα. Η τιμωρία προϋποθέτει συνταγματικά παραδεκτή διάγνωση ενοχής χωρίς την οποία δεν είναι επιτρεπτή κατάληξη. Η κατάσταση δεν μεταβάλλεται από το γεγονός ότι η απόφαση της αρμόδιας αρχής υπόκειται δυνάμει του άρθρου 146 του Συντάγματος σε αναθεωρητικό δικαστικό έλεγχο. Αυτό δεν συνιστά κριτήριο για την κατάταξη ορισμένου ζητήματος στη διοικητική σφαίρα, αλλά αναγκαίο παρακολούθημα της κατάταξής του σε αυτή. 10 15

4. Η χρηματική ποινή στην παρούσα υπόθεση δεν συνιστά αναπόφευκτα διοικητικό μέτρο ούτε μέτρο διοικητικού καταναγκασμού και για τον λόγο ότι εισπράττεται ως αστικό χρέος. Όταν στην υπόθεση *Engel* αναφέρεται η προβλεπόμενη ποινή ως κριτήριο διάκρισης της ποινικής κατηγορίας δεν εννοείται ότι με την πρόβλεψη χρηματικής ποινής, όσο μικρής, μεταλλάσσεται η εγγενής φύση ορισμένης παράβασης. 20

5. Οι υποθέσεις *Kantara Shipping Ltd* και *Georghiadis* δεν βοηθούν την επιχειρηματολογία των εφεσειόντων.

6. Η ανάθεση της εξουσίας για επιβολή τιμωρίας από διοικητικό όργανο, είναι αντίθετη προς τις διατάξεις του Άρθρου 30.2 του Συντάγματος και κατά συνέπεια η επιβληθείσα ποινή είναι άκυρη και η απόφαση του πρωτόδικου Δικαστηρίου ορθή. 25

Η έφεση επιτρέπεται.

Η επίδικη διοικητική απόφαση επικυρώνεται. 30

Δεν εκδίδεται διαταγή για έξοδα.

Η έφεση επιτρέπεται χωρίς έξοδα.

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

Chrysostomou v The Republic (1986) 3 C.L.R. 2666·

Pastellopoulos v The Republic (1985) 2 C.L.R. 165· 35

President of the Republic v House of Representatives (1985) 3 C.L.R. 2165·

Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου & Άλλοι v Καραγιώργη & Άλλοι

3 Α.Α.Δ.   Δημοκρατία v. Demand Ship. Co. Ltd.

(1991) 3 Α.Α.Δ. 159·

Engel & Others. Eur. Court H.R., Απόφαση 8.6 / 23.11. 1976, Series A, No.22·

- 5   *X v. Austria, European Commission on Human Rights, Decisions and Reports, Vol. 32, Digest of Strasbourg Case Law Relating to the European Convention on Human Rights, Vol. 2 (Article 6) σελ. 260-266·*

Demicoli. Eur. Court H.R. Απόφαση 27.8.1991, Series A, No. 210·

X v Austria. Απόφαση ημερ. 3.3.1983, D & R 32·

- 10   *Απόφαση Συμβουλίου Επικρατείας 671/55·*

        "   "   "   1829/87·

        "   "   "   257/87·

        "   "   "   4299/86·

        "   "   "   688/87·

- 15   "   "   "   1840/89·

        "   "   "   1396/76·

        "   "   "   4024/90·

Debbasch (Ch) "Les Grands Arrêts du Droit de l' Audiovisuel, Paris, Sirey 1991 ·

- 20   *Oceanic Steam Nav. Co. v Stranahan, 53 Law Ed., U.S. 211-214 ·*

Kantara Shipping Ltd v The Republic (Director of Inland Revenue) (1971) 3 C.L.R. 176 ·

Κυπριακή Δημοκρατία v Χ'Ιωάννου & Άλλων (1994) 3 Α.Α.Δ. 401·

- 25   *Director of Social Insurance v Georghiades (1988) 2 ΑΑΔ 74 ·*

Αναφορικά με την αίτηση Παμπίνου Χαραλάμπους & Άλλων. (1991) 1 Α.Α.Δ. 677·

Πρόεδρος της Δημοκρατίας v Βουλής Αντιπροσώπων (Αρ.3) (1994) 3 Α.Α.Δ.93·

- 30   *Raftis & Co. v Municipality of Paphos (1982) 2 C.L.R. 1·*

Ozturk. Digest of Strasbourg Case Law σελ. 264·

Έφεση.

Έφεση εναντίον της απόφασης Δικαστή του Ανώτατου Δικαστηρίου Κύπρου (Αρτεμίδης, Δ.) που δόθηκε στις 7 5
Ιανουαρίου, 1992 (Προσφυγή αρ. 472/90) με την οποία
ακύρωσε την απόφαση του Υπουργού Συγκοινωνιών και
Έργων, ημερομηνίας 30/4/90, με την οποία απορρίφθηκε η
ιεραρχική προσφυγή της εφεσίβλητης εταιρείας εναντίον 10
απόφασης της Αρμόδιας Αρχής για επιβολή χρηματικής
ποινής £700,00.

*Φρ. Παρρησιάδου (κα), Εισαγγελέας της Δημοκρατίας,
με τη Ρ. Παπαέτη (δ/δα), Δικηγόρο της Δημοκρατίας,
για τους εφεσείοντες.*

Λ. Παπαφιλίππου, για τους εφεσίβλητους. 15

Cur. adv. vult.

Αυτή είναι η Απόφαση της πλειοψηφίας - του Προέδρου Δ.Γ. Στυλιανίδη και των Δικαστών Ι. Πογιατζή και Π. Αρτέμη.

ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, Π.: Η παρούσα έφεση στρέφεται εναντίον 20
Απόφασης Δικαστή του Δικαστηρίου τούτου, που,
στην άσκηση πρωτοβάθμιας Αναθεωρητικής Δικαιοδοσίας, ακύρωσε την απόφαση του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων, ημερομηνίας 30 Απριλίου, 1990, με την οποία απορρίφθηκε η ιεραρχική προσφυγή της εφεσίβλητης εταιρείας εναντίον της απόφασης της Αρμόδιας Αρχής για επιβολή χρηματικής ποινής £700,00, με βάση το Άρθρο 8 25
του περί της Διεθνούς Συμβάσεως περί Ασφάλειας της Ανθρώπινης Ζωής στη Θάλασσα του 1974, του Πρωτοκόλλου αυτής του 1978 και των Αποφάσεων MSC1(XLV) και MSC2(XLV) του 1981 (Κυρωτικός) και περί Συναφών Θεμάτων Νόμου του 1985, (Αρ. 77/85), (ο "Νόμος"). 30

Η επίδικη διοικητική απόφαση ακυρώθηκε για το λόγο ότι οι πρόνοιες του Άρθρου 8 του Νόμου, πάνω στις οποίες στηρίχτηκε η έκδοσή της, παραβιάζουν τις διατάξεις του Άρθρου 30.1 και 30.2 του Συντάγματος.

- 5 Η Κυπριακή Δημοκρατία, με το Νόμο, κύρωσε τη Διεθνή Σύμβαση περί Ασφάλειας της Ανθρώπινης Ζωής στη Θάλασσα, που υπεγράφη στο Λονδίνο την 1η Νοεμβρίου, 1974, το Πρωτόκολλο προς βελτίωση και συμπλήρωση των προνοιών της Διεθνούς αυτής Συμβάσεως, που υπεγράφη στις 17 Φεβρουαρίου, 1978, και τις Αποφάσεις, 10 τροποποιήσεις της Συμβάσεως και του Πρωτοκόλλου, που υπεγράφησαν στο Λονδίνο την 20ή Νοεμβρίου, 1981, από τη 45η Σύνοδο της Επιτροπής Ναυτικής Ασφάλειας του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού, ως Αποφάσεις 15 MSC1(XLV) και MSC2(XLV).

- Η εφαρμογή του Νόμου εκτείνεται στα Κυπριακά πλοία, οπουδήποτε ευρισκόμενα, και στα αλλοδαπά, εφόσον αυτά βρίσκονται στα χωρικά ύδατα της Δημοκρατίας, ανεξάρτητα αν οι χώρες, των οποίων φέρουν τη σημαία, 20 μετέχουν ή μη στη Σύμβαση, το Πρωτόκολλο και τις Αποφάσεις.

Το Άρθρο 5 καθορίζει την Αρμόδια Αρχή για την εφαρμογή των προνοιών του Νόμου, τη βεβαίωση παραβάσεων και την επιβολή κυρώσεων.

- 25 Το Άρθρο 8, που κρίνεται στην παρούσα υπόθεση, έχει:-

- 30 "8(1) Παράβαση των προνοιών του παρόντος Νόμου, της Συμβάσεως, του Πρωτοκόλλου, των Αποφάσεων και των εις εκτέλεση αυτών Κανονισμών τιμωρείται, ανεξάρτητα αν συντρέχει περίπτωση ποινικής ή πειθαρχικής ευθύνης δυνάμει άλλης νομικής πρόνοιας, με χρηματική ποινή από εκατόν μέχρι και πέντε χιλιάδων λιρών, ανάλογα με τη βαρύτητα της βεβαιουμένης παραβάσεως.

- 35 (2) Η χρηματική ποινή επιβάλλεται στον πλοιοκτή-

τη, ή στον έχοντα την εκμετάλλευση του πλοίου, ή στον πλοίαρχο, με αιτιολογημένη απόφαση της Αρμόδιας Αρχής που βεβαιώνει την παράβαση. Το ύψος της κατά περίπτωση επιβαλλόμενης ποινής θα καθορίζεται ενδεικτικά σε οδηγίες του Υπουργού, στις οποίες θα περιέχονται οι βασικές παραβάσεις μαζί με τις αναλογούσες χρηματικές ποινές, χωρίς τούτο να περιορίζει, μέσα στα πλαίσια των οδηγιών, τη διακριτική ευχέρεια της Αρμόδιας Αρχής που βεβαιώνει τη συγκεκριμένη παράβαση να αποφασίζει ελεύθερα, με βάση τα κατά περίπτωση πραγματικά περιστατικά.

(3) Η Αρμόδια Αρχή κοινοποιεί στον πλοίαρχο την περί επιβολής χρηματικής ποινής απόφασή της και δεν επιτρέπει άρση της κατά το προηγούμενο άρθρο απαγορεύσεως απόπλου, μέχρις ότου καταβληθεί η χρηματική ποινή ή κατατεθεί τραπεζική εγγύηση ίσου ποσού, αναγνωρισμένης τράπεζας και με όρους ικανοποιούντας την Αρμόδια Αρχή.

(4) Κατά της αποφάσεως περί επιβολής χρηματικής ποινής επιτρέπεται η άσκηση προσφυγής ενώπιον του Υπουργού. Η προσφυγή ενώπιον του Υπουργού ασκείται σε προθεσμία τριάντα ημερών από της κοινοποίησεως της αποφάσεως, προκειμένου περί παραβάσεως βεβαιουμένης σε λιμένα της Δημοκρατίας, ή εξήντα ημερών, προκειμένου περί παραβάσεως βεβαιουμένης σε λιμένα της αλλοδαπής.

(5) Η κατά το εδάφιο (4) προσφυγή δεν αναστέλλει την εκτέλεση της αποφάσεως.

(6) Το ποσό της χρηματικής ποινής ή η τραπεζική εγγύηση καταπίπτει και περιέρχεται οριστικά στη Δημοκρατία, αν περάσει άπρακτη η προς άσκηση προσφυγής ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου προθεσμία των εβδομήντα πέντε ημερών από της κοινοποίησεως της αποφάσεως περί επιβολής της χρηματικής ποινής ή, σε περίπτωση που κατά το εδάφιο (4) ασκείται προσφυγή ενώπιον του Υπουργού, από της κοινοποίησεως της επί της προσφυγής αποφάσεως του Υπουργού."

Το Άρθρο 10 προνοεί ότι η χρηματική ποινή που επιβάλλεται με βάση το Άρθρο 8 συνιστά επιβάρυνση επί του πλοίου σχετικά με το οποίο διαπιστώθηκε η παράβαση.

5 Το Άρθρο 11 εξουσιοδοτεί το Υπουργικό Συμβούλιο να εκδίδει Κανονισμούς, μεταξύ άλλων, προς "καθορισμό ποινής φυλακίσεως μέχρι δύο ετών ή χρηματικής ποινής μέχρι πέντε χιλιάδων λιρών ή και των δύο ποινών για τα προνοούμενα στους Κανονισμούς ποινικά αδικήματα".

10 Δεν έχουν εκδοθεί κανονισμοί και, ως εκ τούτου, δεν υπάρχει πρόνοια για ποινικά αδικήματα, κατά παράβαση της Σύμβασης, του Πρωτοκόλλου ή των Αποφάσεων.

Τα γεγονότα της υπόθεσης, σε συντομία, έχουν:-

15 Η εφεσίβλητη είναι εγγεγραμμένη Κυπριακή εταιρεία, πλοιοκτήτρια του υπό Κυπριακή Σημαία πλοίου M/V "LENDODIS EVANGELOS II", (το "πλοίο").

20 Στις 18 Μαρτίου, 1987, το πλοίο βρισκόταν στο λιμάνι της Αμβέρσας στο Βέλγιο, όπου επιθεωρήθηκε από τη Βελγική Ναυτιλιακή Διοίκηση. Βρέθηκε να έχει δώδεκα ελλείψεις, εννέα από τις οποίες κατά παράβαση της Σύμβασης. Οι ελλείψεις καταγράφησαν σε σχετική έκθεση. Μεταξύ των ελλείψεων ήταν και οι ακόλουθες:-

- Οι ναυτικοί χάρτες δεν ήταν ενημερωμένοι.
- Η μαγνητική πυξίδα δε λειτουργούσε κανονικά.
- 25 - Μερικά αυτόματα φώτα των σωσιβίων δεν υπήρχαν και άλλα δε λειτουργούσαν.
- Το διοξειδίο του άνθρακος δεν μπορούσε να διαφύγει στο δωμάτιο της μηχανής εντός δύο λεπτών.
- Τα Fire dampers of engine room and holds δεν έκλειαν.
- 30 - Τα Quick closing valves of engine room δε λειτουργούσαν.

Αντίγραφο της έκθεσης στάλθηκε από τις Αρχές της Αμβέρσας στην Πρεσβεία της Δημοκρατίας στις Βρυξέλλες, η οποία το διαβίβασε στο Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας, (το "Τμήμα"), του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων.

Το πλοίο κατακρατήθηκε από τις Βελγικές Αρχές και 5
αφέθηκε να αποπλεύσει μετά την επιδιόρθωση των ελαττωμάτων.

Στις 6 Οκτωβρίου, 1988, ο Διευθυντής του Τμήματος έστειλε στην εφεσίβλητη εταιρεία επιστολή, με επισυνημμένη την έκθεση των Βελγικών Αρχών, και ζήτησε όπως ο 10
πλοίαρχος υποβάλει μέσα σε 45 ημέρες έκθεση, στην οποία να αναφέρει τους λόγους και αιτίες των ελλείψεων και τα μέτρα που λήφθηκαν για την αποκατάστασή τους.

Την ίδια ημέρα το Τμήμα κοινοποίησε την έκθεση των Βελγικών Αρχών στο Νηογνώμονα (American Bureau of 15
Shipping), που ενεργούσε για το πλοίο, και ζήτησε τα σχόλιά του.

Στις 8 Νοεμβρίου, 1988, ο δικηγόρος της εφεσίβλητης εταιρείας διαβίβασε στο Νηολόγο Κυπριακών Πλοίων έκθεση - απάντηση - των πλοιοκτητών, ημερομηνίας 2 Νοεμβρίου, 1988, με τα σχόλια και τις απόψεις τους για τις ελλείψεις γενικά και την κάθε μια ξεχωριστά. 20

Ο πλοίαρχος δεν απέστειλε ο ίδιος καμιά έκθεση.

Ο Νηογνώμονας έστειλε τη δική του έκθεση.

Ύστερα από μελέτη και αξιολόγηση του υλικού που 25
συγκεντρώθηκε και εισήγηση του Τμήματος, η Αρμόδια Αρχή επέβαλε στην εφεσίβλητη εταιρεία, με βάση το Άρθρο 8(2) του Νόμου, συνολική χρηματική ποινή £700,00 - (σε έξι παραβάσεις από £100,00 στην κάθε μια και σε δύο παραβάσεις από £50,00 στην κάθε μια). Σε μια 30
από τις παραβάσεις δεν επέβαλε καμιά χρηματική ποινή.

Στις 16 Νοεμβρίου, 1988, η απόφαση επιβολής της χρηματικής ποινής κοινοποιήθηκε στην εφεσίβλητη εταιρεία,

η οποία άσκησε, σύμφωνα με το Άρθρο 8(4) του Νόμου, ιεραρχική προσφυγή ενώπιον του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων.

5 Κατά την ακρόαση της ιεραρχικής προσφυγής, οι δικηγόροι της εφεσίβλητης εταιρείας εισηγήθηκαν, μεταξύ άλλων, ότι οι πρόνοιες του Άρθρου 8 είναι αντισυνταγματικές.

10 Στις 30 Απριλίου, 1990, ο Υπουργός απέρριψε την ιεραρχική προσφυγή. Δε φαίνεται να επιλήφθηκε του ζητήματος της αντισυνταγματικότητας.

Η νομιμότητα της απόφασης του Υπουργού προσβλήθηκε ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου με την Προσφυγή Αρ. 472/90.

15 Το πρωτόδικο Δικαστήριο ακύρωσε την επίδικη απόφαση, για το λόγο ότι οι πρόνοιες του Άρθρου 8 του Νόμου, στις οποίες στηρίχτηκε, παραβιάζουν τις διατάξεις του Άρθρου 30.1 και 30.2 του Συντάγματος.

20 Το μόνο ζήτημα που ηγέρθη και συζητήθηκε στην παρούσα έφεση είναι αν οι πρόνοιες του Άρθρου 8 του Νόμου, που δίδουν εξουσία επιβολής χρηματικής ποινής, είναι αντίθετες ή ασύμφωνες με την αρχή της διάκρισης των εξουσιών και τις πρόνοιες του Άρθρου 30.1 και 30.2 του Συντάγματος.

25 Οι δικηγόροι των διαδίκων ανέπτυξαν διαμετρικά αντίθετες απόψεις.

30 Η δικηγόρος των εφεσειόντων υπέβαλε ότι οι σχετικές πρόνοιες του Άρθρου 8 δεν είναι αντισυνταγματικές. Δεν παραβιάζουν την αρχή της διάκρισης των εξουσιών, ούτε τις ειδικές διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του Άρθρου 30 του Συντάγματος.

Εισηγήθηκε ότι η χρηματική ποινή επιβλήθηκε από τη Διοίκηση και αποτελεί εκτελεστή διοικητική πράξη. Δεν είναι κύρωση του Ποινικού Δικαίου, η επιβολή της δεν

έχει σχέση με ποινική διαδικασία και η Διοίκηση δεν επιλήφθηκε ποινικής κατηγορίας. Η προβλεπόμενη από το Νόμο χρηματική ποινή είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας.

Παρέθεσε για υποστήριξη των επιχειρημάτων της Αποφάσεις του Ελληνικού Συμβουλίου Επικρατείας, Αποφάσεις του Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Στρασβούργου, από το σύγγραμμα Basu's - "Commentary on the Constitution of India" - 6η Έκδοση, Τόμος Β, 1975, τις σελ. 57-59, που αναφέρονται στο administrative adjudication στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, και Απόφαση του Γαλλικού Συνταγματικού Δικαστηρίου. 5 10

Ο δικηγόρος της εφεσίβλητης εταιρείας υποστήριξε ότι η επιβολή της χρηματικής ποινής αποτελεί αποκλειστική δικαιοδοσία των Δικαστηρίων και οι επίδικες πρόνοιες του Άρθρου 8 είναι αντίθετες με την αρχή της διάκρισης των εξουσιών και το Άρθρο 30 του Συντάγματος. Για υποστήριξη παρέθεσε την Απόφαση *Chrysostomou v. Republic* (1986) 3 C.L.R. 2666, σελ. 2674. 15

Πρόβαλε ότι, στη διοικητική διαδικασία, με βάση τις προσβαλλόμενες πρόνοιες του Νόμου, η εφεσίβλητη εταιρεία στερείται των δικαιωμάτων που διασφαλίζονται από το Άρθρο 12.5 του Συντάγματος για κάθε κατηγορούμενο. 20

Η αρχή της διάκρισης των εξουσιών είναι διάχυτη στο Σύνταγμά μας - (βλ., μεταξύ άλλων, *Pastellopoulos v. Republic* (1985) 2 C.L.R. 165· *President of Republic v. House of Representatives* (1985) 3 C.L.R. 2165· *Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου και Άλλοι v. Χρίστου Καραγιώργη και Άλλου* (1991) 3 Α.Α.Δ. 159. 25

Η παράγραφος 1 και το ουσιαστικό μέρος της παραγράφου 2 του Άρθρου 30 του Συντάγματος έχουν:- 30

"1. Εις ουδένα δύναται ν' απαγορευθή η προσφυγή ενώπιον του δικαστηρίου εις ο δικαιούται να προσφύγη δυνάμει του Συντάγματος. Η σύστασις δικαστικών επιτροπών ή εκτάκτων δικαστηρίων υπό οιονδήποτε 35

όνομα απαγορεύεται.

2. Έκαστος, κατά την διάγνωσιν των αστικών αυτού δικαιωμάτων και υποχρεώσεων ή οιασδήποτε κατ' αυτού ποινικής κατηγορίας, δικαιούται ανεπηρέαστου, δημοσίας ακροαματικής διαδικασίας εντός ευλόγου χρόνου, ενώπιον ανεξαρτήτου, αμερολήπτου και αρμοδίου δικαστηρίου ιδρυομένου διά νόμου."

10 Το πρώτο μέρος της παραγράφου 1 διασφαλίζει το δικαίωμα της δικαστικής προστασίας. Το δεύτερο μέρος απαγορεύει τη σύσταση δικαστικών επιτροπών και εκτάκτων δικαστηρίων. Πανομοιότυπο με το μέρος αυτό είναι το δεύτερο μέρος του Άρθρου 8 του Συντάγματος της Ελλάδας.

15 Στο σύγγραμμα Α.Ι. Μάνεση - "Συνταγματικά Δικαιώματα α' ατομικές ελευθερίες", - δ' Έκδοση, 1982, στη σελ. 218, αναφέρεται:-

20 " Δ ι κ α σ τ ι κ έ ς ε π ι τ ρ ο π έ ς είναι οι αποτελούμενες από πρόσωπα - είτε δικαστικούς ή άλλους δημόσιους λειτουργούς ή υπαλλήλους (πολιτικούς ή στρατιωτικούς ή εκκλησιαστικούς) είτε ιδιώτες - που ορίζονται ειδικά για να δικάσουν μία ορισμένη υπόθεση και ιδίως συγκεκριμένα άτομα με σκοπό να τα καταδικάσουν ή, αντίστροφα, να τα αθωώσουν). Έκτακτα δικαστήρια είναι τα δικαστήρια, των οποίων η σύνθεση και η αρμοδιότητα δεν ορίζονται εκ των προτέρων γενικά, αλλά ιδρύονται ad hoc, εκ των υστέρων - ιδίως μετά την τέλεση μιας αξιόποινης πράξης ή τη δημιουργία μιας διαφοράς -, για να δικάσουν σ υ γ κ ρ ι μ έ ν η υπόθεση ή ορισμένα πρόσωπα που είναι ή δ η δ ο μ έ ν α. Η διάκριση μεταξύ των δικαστικών επιτροπών και εκτάκτων δικαστηρίων έγκειται βασικά στο ότι τα δεύτερα είναι πάντως, από κάθε άποψη - οργάνωσης, σύνθεσης, λειτουργίας -, δ ι κ α σ τ ή ρ ι α, πράγμα που δεν συμβαίνει με τις 'δικαστικές επιτροπές'."

Ούτε η Αρμόδια Αρχή, ούτε ο Υπουργός είναι δικαστι-

κή επιτροπή ή έκτακτο δικαστήριο. Είναι αρχές οι οποίες ασκούν εκτελεστική και διοικητική λειτουργία.

Η δεύτερη παράγραφος του Άρθρου 30 του Συντάγματος είναι πιστή αντιγραφή του πρώτου μέρους της παραγράφου 1 του Άρθρου 6 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως διά την προάσπισιν των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, (Ε.Σ.Δ.Α.), η οποία έχει κυρωθεί από μια σειρά ευρωπαϊκών χωρών, μεταξύ των οποίων, η Ελλάδα και η Γαλλία. Σύμφωνα με το Άρθρο 28 του Ελληνικού Συντάγματος και το Άρθρο 55 του Γαλλικού Συντάγματος, οι Διεθνείς Συμβάσεις που κυρώνονται αποτελούν μέρος του εσωτερικού δικαίου των χωρών αυτών και υπερισχύουν από κάθε άλλη αντίθετη διάταξη νόμου.

Η παράγραφος αυτή και, ειδικά, το μέρος που αναφέρεται στην ποινική κατηγορία, (criminal charge), αποτέλεσε αντικείμενο εξέτασης από τα εποπτικά όργανα της Ε.Σ.Δ.Α.

Στην υπόθεση *Engel and others*, Eur. Court H.R., Απόφαση 8 Ιουνίου/23 Νοεμβρίου, 1976, Series A, No. 22, το Δικαστήριο είπε ότι ο όρος "criminal charge" είναι αυτόνομος και πρέπει να ερευνάται μέσα στα πλαίσια της Σύμβασης. Η Σύμβαση επιτρέπει σε κάθε χώρα να καθιερώνει και διατηρεί διάκριση μεταξύ του ποινικού νόμου και του πειθαρχικού. Κάθε χώρα είναι ελεύθερη να καθορίζει ως ποινικό αδίκημα πράξη ή παράλειψη ή να μην ποινικοποιεί ορισμένες πράξεις ή παραλείψεις.

Τα κριτήρια για την ύπαρξη ή όχι ποινικής κατηγορίας είναι τρία:-

- (α) Ο χαρακτηρισμός που δίδει το δίκαιο της χώρας·
- (β) Η φύση του αδικήματος αυτού· και
- (γ) Ο βαθμός αυστηρότητας της προνοουμένης κύρωσης.

Αυτό επαναλήφθηκε σε αριθμό υποθέσεων - (βλ. τελευταία υπόθεση *Demicoli*, Eur. Court H.R., Απόφαση 27 Αυγούστου, 1991, Series A, No. 210).

5 Στην Αίτηση 8998/80 - *X. v. Austria* - ημερομηνίας 3 Μαρτίου, 1983, D. & R. 32, σελ. 150, η Επιτροπή είπε:-

10 "The availability of a criminal penalty in the formal sense, the nature of the offence and the kind and degree of severity of the sanction are criteria to be applied in determining whether administrative proceedings which have a punitive character concern the 'determination of a criminal charge'."

Στην Ελλάδα, το Σύνταγμα, και ειδικά του 1975 όπως και του 1952, προβλέπει διαχωρισμό των εξουσιών.

15 Το Ελληνικό Συμβούλιο Επικρατείας, σε μια σειρά υποθέσεών του, αποφάσισε ότι η χρηματική ποινή ως διοικητικό μέτρο δεν είναι αντίθετη με το Σύνταγμα.

20 Η επιβολή χρηματικής κύρωσης με τη μορφή χρηματικής ποινής από Λιμενική Αρχή θεωρήθηκε ως εκτελεστή διοικητική πράξη (Απόφαση Συμβουλίου Επικρατείας 671/55 (Ολομέλειας)).

25 Στην Απόφαση 1829/87 το Συμβούλιο της Επικρατείας αποφάσισε ότι η επιβολή "της διοικητικής ποινής του προστίμου και μάλιστα ανεξαρτήτως της τυχόν ποινικής ευθύνης των παραβατών, η οποία διαπιστούται υπό των ποινικών δικαστηρίων, ουδόλως συνιστά ρύθμιση ενέχουσα παράβαση της κατά το άρθρο 26 του Συντάγματος αρχής της διακρίσεως των εξουσιών ή αντιβαίνουσα στα άρθρα 7 και 8 του Συντάγματος, δεδομένου ότι απόκειται στην ευχέρεια του νομοθέτου να ρυθμίζει τη συναλλακτική δραστηριότητα με την πρόβλεψη διοικητικής παρεμβά-

30 σεως".

Στην Απόφαση 257/87 ειπώθηκε:-

"Επειδή η διά των ανωτέρω διατάξεων του νόμου

ανάθεσις εις διοικητικά όργανα της διαπιστώσεως αγο-
ρανομικής παραβάσεως και επιβολής συντρεχούσης πε-
ριπτώσεως, πλην άλλων και του διοικητικού μέτρου 5
του προστίμου και δη ανεξαρτήτως της τυχόν ποινικής
ευθύνης των παραβατών, η οποία διαπιστούται υπό
των ποινικών δικαστηρίων, απόκειται εις την ευχέ-
ρειαν του νομοθέτου να ρυθμίξη την συναλλακτικήν
δραστηριότητα με την πρόβλεψιν καταλλήλου διοικητι-
κής παρεμβάσεως, ώστε διά της θεσπίσεως των διατάξε- 10
ων αυτών δεν παραβιάζονται συνταγματικά διατάξεις
και ειδικώτερον αι περί διακρίσεως των λειτουργιών
(ΣΕ 4299/86). Συνεπώς ο προβαλλόμενος λόγος αντι-
συνταγματικότητας των διατάξεων αυτών, διότι η δια-
πίστωσις αγορανομικής παραβάσεως θα έπρεπε να ανα- 15
τίθεται εις τα αρμόδια δικαστήρια και όχι εις όργανα
της διοικήσεως, πρέπει να απορριφθή ως αβάσιμος.

(Βλ., επίσης, Απόφαση 688/87.)

Το Συμβούλιο Επικρατείας αποφάσισε ότι η ανεξαρτη- 20
σία, κατ' αρχήν, της επιβολής διοικητικών κυρώσεων από
εκείνη των ποινικών αποτελεί γενική αρχή του διοικητι-
κού δικαίου - (βλ. Απόφαση 1840/89). Η επιβολή διοικητι-
κών κυρώσεων αποτελεί άσκηση διοικητικής κατ' ουσίαν
αρμοδιότητας - (βλ. Αποφάσεις 671/1955, 1396/1976, 688/ 25
1987). Οι διοικητικές κυρώσεις δεν αντίκεινται στις δια-
τάξεις του Συντάγματος για το φυσικό Δικαστή - (Άρθρο
8, παράγραφος 1) - και ούτε αντίκεινται στη συνταγματική
αρχή της διάκρισης των λειτουργιών - (βλ. Απόφαση 1396/
1976). Οι διοικητικές ποινές αφορούν τους μη συμμορ- 30
φούμενους προς τη διοικητική νομοθεσία ιδιώτες και επι-
βάλλονται για λόγους δημόσιου συμφέροντος - (βλ. Από-
φαση 688/1987). Η γενική αρχή της αναλογικότητας
εφαρμόζεται κατά την επιβολή δυσμενών διοικητικών μέ-
τρων ή ποινών, δηλαδή, πρέπει η διοίκηση να προβαίνει 35
σε συνεκτίμηση της βαρύτητας της παράβασης και της επι-
βαλλόμενης κύρωσης - (βλ. Αποφάσεις 257/1987, 1829/
1987, 4024/1990).

Το Γαλλικό Συνταγματικό Δικαστήριο (Conseil
Constitutionnel), στην Απόφαση 88-248 DC, της 17ης Ια-

5 νουαρίου, 1989 - (βλ. Debbasch (Ch) "Les Grands Arrêts du Droit de l' Audiovisuel", Paris, Sirey 1991, σελ. 319-336) - αποφάσισε ότι οι πρόνοιες του Νόμου περί Ελέγχου της Ραδιοφωνίας - Τηλεόρασης (Κρατικής και Ιδιωτικής), με τις οποίες δίδεται εξουσία στο Ανώτερο Συμβούλιο Οπτικοακουστικών Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας, να επιβάλει:-

10 (α) με βάση το Άρθρο 42-1, τις ακόλουθες ποινές: - αναστολή της άδειας λειτουργίας ή αναστολή ενός μέρους των προγραμμάτων του σταθμού, αλλά όχι περισσότερο από ένα μήνα και μετά από όχληση

- μείωση της διάρκειας της άδειας λειτουργίας, αλλά όχι περισσότερο από ένα χρόνο·

15 - εάν η παράλειψη δεν αποτελεί ποινική παράβαση, χρηματική ποινή, συνδυασμένη ενδεχομένως με αναστολή της άδειας λειτουργίας ή με αναστολή μέρους των προγραμμάτων·

- ανάκληση της άδειας λειτουργίας· και

20 (β) με βάση το Άρθρο 42-2, χρηματική ποινή που δεν μπορεί να υπερβεί το 3% του κύκλου εργασιών (αφορολόγητου) του αδειούχου, υπολογιζόμενου σε μια περίοδο 12 μηνών, δεν είναι αντίθετες με την αρχή της διακρίσεως των εξουσιών, όπως διακηρύχθηκε με το Άρθρο 16 της Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη του 1789.

25 Το Γαλλικό Συνταγματικό Δικαστήριο αναγνώρισε τη συνταγματικότητα των διοικητικών ποινών, οι οποίες, όμως, πρέπει να σέβονται τις πιο κάτω αρχές:-

1. Ουδεμία ποινή επιβάλλεται χωρίς νόμο.
- 30 2. Αναγκαιότητα της ποινής στη συγκεκριμένη περίπτωση.

3. Μη αναδρομική εφαρμογή αυστηρότερης νομοθεσίας.
4. Αρχή του δικαιώματος της υπεράσπισης.
5. Η απόφαση, με την οποία επιβάλλεται η διοικητική χρηματική ποινή, πρέπει να είναι αιτιολογημένη. 5
6. Η χρηματική διοικητική ποινή να τηρεί την αρχή της αναλογικότητας. Το ποσό της ποινής εξαρτάται από τη σοβαρότητα της παράλειψης.
7. Οι διοικητικές αποφάσεις που επιβάλλουν τις ποινές αυτές να υπάγονται στο δικαστικό έλεγχο του Γαλλικού Συμβουλίου Επικρατείας. 10

Η αρχή της διακρίσεως των εξουσιών είναι διάχυτη σ' ολόκληρο το συνταγματικό σύστημα των Ηνωμένων Πολιτειών. Το Άρθρο III, s.1, προβλέπει:-

Η Πέμπτη και η Δέκατη Τέταρτη Τροποποίηση του Συντάγματος επιβάλλουν:- 15

"No person shall be .... deprived of his life, liberty or property, without due process of law."

Το Ανώτατο Δικαστήριο των Ηνωμένων Πολιτειών αποφάσισε ότι η επιβολή χρηματικής ποινής από διοικητικό όργανο, όχι, όμως, οποιασδήποτε ποινής η οποία να προσβάλλει την ελευθερία του ατόμου, δεν είναι αντίθετη με την αρχή της διακρίσεως των εξουσιών, ούτε με την αρχή του due process of law - (βλ. Basu's, (ανωτέρω), σελ. 56· *Oceanic Steam Nav. Co. v. Stranahan*, 53 Law Ed., U.S. 211-214, σελ. 1013). 20 25

Στην Κυπριακή νομολογία, στην υπόθεση *Kantara Shipping Limited v. Republic (Director of Inland Revenue)* (1971) 3 C.L.R. 176, η Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου αποφάσισε ότι το Άρθρο 8(1) του περί Εισπράξεως Φόρων Νόμου του 1962, (Αρ. 31/62), δεν είναι αντίθετο με το Άρθρο 12 του Συντάγματος και η επιβολή της πρόσθετης επιβάρυνσης δεν αποτελεί ποινή στην έννοια του Άρ- 30

θρου 12.3 του Συντάγματος.

Στην υπόθεση *Chrysostomou*, (ανωτέρω), η αναφορά είναι σε ποινικό νόμο που επιβάλλει ποινή.

- 5 Η διοικητική ποινή διακρίνεται από την ποινική ποινή - (sanction administrative ή penale). Οι δυο διαφορετικές κυρώσεις αντιστοιχούν με το διοικητικό μέτρο και την ποινική ποινή κολασμού ποινικών αδικημάτων. Είναι στην τελευταία που αναφέρεται η φράση "criminal charge" - "ποινική κατηγορία".
- 10 Αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας είναι η νομιμότητα της προσβαλλόμενης εκτελεστής διοικητικής απόφασης. Εξετάζεται, παρεμπιπτόντως, η συνταγματικότητα του μέρους του νόμου που επηρεάζει τη νομιμότητα της προσβαλλόμενης πράξης. Το Δικαστήριο δεν επεκτείνεται στην έρευνα της γενικής αντισυνταγματικότητας. Μόνο, αν η διάταξη νόμου, με βάση την οποία εκδόθηκε η προσβαλλόμενη διοικητική πράξη, είναι, πέραν κάθε λογικής αμφιβολίας, αντίθετη και ασύμφωνη με συνταγματική διάταξη, παραμερίζεται και δεν εφαρμόζεται και η προσβαλλόμενη διοικητική πράξη ακυρώνεται - (βλ. *Κυπριακή Δημοκρατία v. Αντρέα Κ. Χ" Ιωάννου και Άλλων* (1994) 3 Α.Α.Δ. 401).
- 20

Στην παρούσα υπόθεση εξετάσαμε το επίδικο Άρθρο 8 του Νόμου, με βάση τις αρχές που έχουμε προαναφέρει.

- 25 Η Διοίκηση έχει την εποπτεία της εφαρμογής του Νόμου και τήρησης της Σύμβασης από τα πλοία που είναι γραμμένα στο Κυπριακό Νηολόγιο, οπουδήποτε και αν βρίσκονται, και από τα αλλοδαπά πλοία μέσα στα χωρικά ύδατα της Δημοκρατίας.
- 30 Λάβαμε υπόψη τις παραβάσεις, όπως καταγράφονται στην έκθεση των Βελγικών Αρχών που έχουμε αναφέρει. Είναι διοικητικές παραβάσεις και δε συνιστούν ποινικά αδικήματα.

Δεν υπάρχει στην παρούσα υπόθεση, με βάση όλα τα

κριτήρια στα οποία έχουμε αναφερθεί, "ποινική κατηγορία". Οι αρχές της φυσικής δικαιοσύνης τηρούνται και το πλοίο έχει το δικαίωμα ακροάσεως, το οποίο ασκείται με υποβολή γραπτής έκθεσης, όπως ορίζει ο Νόμος. Η χρηματική ποινή, απλώς, αποτελεί επιβάρυνση πάνω στο πλοίο. 5
Δε συνεπάγεται προσβολή της ελευθερίας του ατόμου που διασφαλίζεται από το Άρθρο 11 του Συντάγματος. Η αρχή της αναλογικότητας τηρείται και περιέχεται στο κείμενο του ίδιου του Άρθρου. Η προσβαλλόμενη απόφαση είναι εκτελεστή διοικητική πράξη και υπόκειται σε αναθεώρηση από το Ανώτατο Δικαστήριο. 10

Το Άρθρο 30.2 του Συντάγματος αναφέρεται σε ποινική κατηγορία μόνο και δεν αποκλείει την επιβολή χρηματικής διοικητικής ποινής σε περιπτώσεις όπως η παρούσα.

Για όλους τους πιο πάνω λόγους, βρίσκουμε ότι το 15
Άρθρο 8 του Νόμου δεν είναι αντίθετο ή ασύμφωνο με το Άρθρο 30.2 του Συντάγματος και, ως εκ τούτου, η προσβαλλόμενη διοικητική πράξη της επιβολής της χρηματικής ποινής των £700,00 δεν εκδόθηκε με βάση αντισυνταγματική νομική διάταξη. 20

Η έφεση επιτρέπεται.

Η επίδικη διοικητική απόφαση επικυρώνεται.

Καμιά διαταγή για έξοδα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ.: Με την απόφαση αυτή συμφωνεί και ο αδελφός Δικαστής Σ. Νικήτας. 25

Λειτουργός του Τμήματος Εμπορικής Ναυτιλίας, εξουσιοδοτημένος κατά το Νόμο, επέβαλε ως "αρμόδια αρχή" στην εφεσίβλητη εταιρεία, ως ιδιοκτήτρια του υπό κυπριακή σημαία πλοίου "Lendoudis Evangelos II", πρόστιμο £700 για παράβαση διατάξεων του περί Διεθνούς Συμβάσεως Περί Ασφάλειας της Ανθρώπινης Ζωής στη Θάλασσα του 1974, του Πρωτοκόλλου αυτής του 1976 και των αποφάσεων MSC1(XLV) και MSC2(XLV) του 1981 (Κυ- 30

ρωτικού) και Περί Συναφών Θεμάτων Νόμου του 1985 (Ν. 77/85).

5 Η εφεσίβλητη εταιρεία άσκησε, κατά το άρθρο 8(4) του Νόμου, ιεραρχική προσφυγή ενώπιον του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων. Η ιεραρχική προσφυγή απορρίφθηκε και το θέμα άχθηκε με διοικητική προσφυγή ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

10 Το κεντρικό ζήτημα αφορούσε στη συνταγματικότητα του άρθρου 8 του Νόμου που παρέχει στην αρμόδια αρχή
15 εξουσία επιβολής χρηματικής ποινής. Ο αδελφός δικαστής που εκδίκασε πρωτόδικως την υπόθεση αποφάσισε πως οι πρόνοιες του άρθρου 8 του Νόμου παραβιάζουν τις διατάξεις του άρθρου 30.1 και 2 του Συντάγματος· έκρινε πως, αντίθετα προς τη βασική εισήγηση των καθ' ων η αίτηση, η
20 προβλεπόμενη χρηματική ποινή δεν είναι "διοικητική ποινή προς εξαναγκασμό" αλλά ποινή που δεν μπορεί να επιβληθεί από όργανο άλλο από το Δικαστήριο. Η απόφαση της αρμόδιας αρχής, εφόσον στηρίχτηκε σε αντισυνταγματικό νόμο, ακυρώθηκε.

20 Διατυπώθηκαν τρεις λόγοι έφεσης αλλά αναπτύχθηκαν ως ενιαίο σύνολο, όπως πράγματι είναι. Εν τούτοις, ο δεύτερος από αυτούς δημιουργεί ζήτημα ως προς τις προεκτάσεις της πρωτόδικης απόφασης και κατ' επέκταση ως
25 προς το αντικείμενο της έφεσης το οποίο είναι απαραίτητο να διευκρινιστεί από την αρχή. Αναφέρει ο δεύτερος λόγος έφεσης πως "το πρωτόδικο Δικαστήριο δεν έκρινε ορθά με το να δεχθεί ότι δεν υπάρχει διαφοροποίηση μεταξύ ' διοικητικής ποινής προς εξαναγκασμό' και ' ποινής που επιβάλλει αρμόδιο Δικαστήριο' και ' πως αποδίδεται
30 απλώς διαφορετικός λεκτικός χαρακτηρισμός στην ίδια λειτουργία, το κολασμό δηλαδή παρανόμου πράξεως' ".

Δεν νομίζουμε πως με την πρωτόδικη απόφαση αποκληρύχθηκε ως αντισυνταγματικός ο διοικητικός καταναγκασμός ή οι διοικητικές κυρώσεις ως θεσμός ανεξάρτητα
35 από τη φύση του θέματος, και γενικά το καθόλου νομοθετικό πλαίσιο που εξουσιοδοτεί την επιβολή τους. Καθί-

σταται σαφές στην πρωτόδικη απόφαση, ειδικά στο μέρος της που περιγράφει το "διοικητικό καταναγκασμό" ως διαφορετικό λεκτικό χαρακτηρισμό του κολασμού παράνομης πράξης πως αναφερόταν "στην υπό συζήτηση πρόνοια του άρθρου 8 του Νόμου 77/85".

5

Δεν είναι και δε νομίζουμε πως θα μπορούσε να είναι αντικείμενο της δίχης η αφηρημένη δυνατότητα πρόβλεψης μέτρων "διοικητικού καταναγκασμού" ή διοικητικών κυρώσεων. Η αγόρευση των εφεσειόντων, στο βαθμό που, με αναφορά στα κρατούντα στην Ελλάδα και στην υπόλοιπη Ευρώπη, απέβλεψε στη θεμελίωση του παραδεκτού της νομοθετικής θέσπισης διοικητικών ή πειθαρχικών κυρώσεων, ενώ δεν άπτεται κατ' ευθείαν του επίδικου ζητήματος επιτρέπει πιο ολοκληρωμένη αντίκρουση και έχουμε μελετήσει το αξιόλογο πράγματι υλικό που τέθηκε ενώπιόν μας. (βλ. αποφάσεις 671/55, 1396/76, 4610/76, 1854/77, 257/87, 688/87, 1829/87, 1840/89, 4024/90), Διοικητικό Δίκαιο του Ηλία Γ. Κυριακόπουλου Τόμος Β, 4η έκδοση σελίδες 447 - 449, Δίκαιο Διοικητικών Πράξεων, Μ. Στασινόπουλου, σελ. 141 - 146, Γενικό Διοικητικό Δίκαιο Δαγτόγλου Β έκδοση σελ. 308, *Basus's Commentary on the Constitution of India* έκτη έκδοση, Τόμος Β, σελ. 55 - 65, Διοικητικό Δίκαιο του Fritz Fleiner μετάφραση Γ.Α. Στυμφαλιάδη (1932) σελ. 199, 201) την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην υπόθεση *Engel and Others*, Publications of the European Court of Justice, Series A, Judgments and Decisions Vol. 22, στην αίτηση 8998/80, *X. v. Austria*, European Commission on Human Rights, Decisions and Reports, Vol. 32, Digest of Strasbourg Case Law Relating to the European Convention on Human Rights Vol. 2 (Article 6,) σελ. 260 - 266, τη μετάφραση στα ελληνικά της αναφοράς στην απόφαση του Συνταγματικού Συμβουλίου της Γαλλίας Αρ. 88-248 DC ημερ. 17.1.89. Έχουμε ακόμα μελετήσει την εξειδικευμένη εργασία του Σωτήρη Αρ. Λύτρα ο οποίος στο σύγγραμμα "Η Έννοια των Διοικητικών Προστίμων και η Συνταγματικότητα της Επιβολής τους" αναλύει συστηματικά το ζήτημα στην γενικότητά του με ευρύτερη αναφορά στη νομολογία και την επιστήμη την ελληνική και άλλων χωρών

10

15

20

25

30

35

- της Ευρώπης για να καταλήξει στο τελικό συμπέρασμα πως στην Ελλάδα, παρά την αντίθετη νομολογιακή κατεύθυνση, η επιβολή διοικητικών προστίμων είναι αντισυνταγματική με ενδεχόμενη εξαίρεση τη δυνατότητα επιβολής προστίμων περιορισμένου ύψους και υπό την προϋπόθεση της ύπαρξης δυνατότητας προσβολής της στα τακτικά ποινικά Δικαστήρια, ως πιθανή προέκταση της εξαίρεσης που εισάγει το Άρθρο 96.2 του Ελληνικού Συντάγματος. Το Άρθρο 96.2 του Ελληνικού Συντάγματος
- 5
10
15
- το οποίο, όπως θα δούμε, επικαλέσθηκε ειδικά και η εφεσίβλητη εταιρεία ως κείμενο διαφοροποιητικό στοιχείο μεταξύ του ελληνικού και του κυπριακού συστήματος δικαίου, εννοείται ως προς την πτυχή που εξετάζουμε, επιτρέπει κατ' εξαίρεση σε αρχές που ασκούν αστυνομικά καθήκοντα την εκδίκαση αστυνομικών παραβάσεων που τιμωρούνται με πρόστιμο και σε αρχές αγροτικής ασφάλειας την εκδίκαση πταισμάτων σχετικών με τους αγρούς και των διοικητικών διαφορών που απορρέουν από αυτά.

- Μελετήσαμε στο ίδιο πλαίσιο και τις παραπομπές σε
- 20
25
- πρωτόδικες αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου αναφορικά με άλλες νομοθετικές διατάξεις που επίσης επικαλέστηκαν οι εφεσείοντες. (βλ. *Kantara Shipping Ltd v. Republic of Cyprus through the Department of Inland Revenue Revisional Jurisdiction*, (1971) 3 CLR 176, *Dir. of Social Insurance v. Georghiades* (1988) 2 ΑΑΔ 74, Αναφορικά με την αίτηση *Παμπίνου Χαραλάμπους και άλλων* (1991) 1 Α.Α.Δ. 677).

- Στο τέλος, δεν ήταν η εισήγηση ούτε των εφεσείοντων πως επειδή είναι συνταγματικά παραδεκτή η νομοθετική
- 30
35
- θέσπιση δυνατότητας επιβολής μέτρων διοικητικού καταγκασμού η συζητούμενη διάταξη του Νόμου είναι, χωρίς άλλο, συνταγματική. Σε ό,τι αφορά στα κρατούντα στην Ελλάδα αναφέρθηκαν στην εξάρτηση της απάντησης από το αν η προβλεπόμενη κύρωση παραβιάζει ή όχι την αρχή της αναλογικότητας. Σε ό,τι αφορά στην Ευρώπη, αναφέρθηκαν στα συγκεκριμένα κριτήρια διάκρισης μεταξύ διοικητικής και ποινικής κύρωσης, όπως τα υιοθέτησε το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Θα προσθέταμε σ' αυτή την απαραίτητη, νομίζουμε, εισαγωγή και την ίδια τη θέση των εφεσιβλήτων πως δεν αντιμάχονται την εν γένει δυνατότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων. Είναι, συναφώς, χαρακτηριστική η αναγνώριση από την πλευρά τους της συνταγματικότητας άλλων διατάξεων του Νόμου οι οποίες σαφώς προνοούν, κατά τρόπο επιτρεπτό όπως εκτιμούν, διοικητικές κυρώσεις. 5

Το ερώτημα σ' αυτή τη διαδικασία αναφέρεται στη συνταγματικότητα του άρθρου 8 του Νόμου το οποίο παρέχει εξουσία στην αρμόδια αρχή προς επιβολή χρηματικής ποινής για παραβάσεις "του παρόντος Νόμου, της Συμβάσεως, του Πρωτοκόλλου, των Αποφάσεων και των εις εκτέλεση αυτών Κανονισμών". Όπως σε κάθε παρόμοια περίπτωση, το ερώτημα πρέπει να απαντηθεί με την αντιπαραβολή των ορισμένων διατάξεων του Νόμου προς τις συνταγματικές διατάξεις προς τις οποίες φέρεται να προσκρούει. (Βλ. μεταξύ άλλων, Πρόεδρος της Δημοκρατίας v. Βουλή των Αντιπροσώπων (Αρ.3) (1994) 3 Α.Α.Δ. 93.) Η σύμπτωση των θέσεων των δύο πλευρών ως προς τη φύση και την έκταση της διασφάλισης που εμπεριέχει το Άρθρο 30 του Συντάγματος, ειδικά η παράγραφος 2, είναι απόλυτη. Για να περιοριστούμε στα απολύτως σχετικά είναι αντισυνταγματική η διάγνωση ποινικής κατηγορίας από όργανο άλλο από Δικαστήριο ιδρυόμενο δια νόμου. Η "αρμοδία αρχή" του Νόμου δεν είναι Δικαστήριο και η απόφασή του θα είναι άκυρη αν εμπεριέχει διάγνωση ποινικής κατηγορίας. Αυτό είναι και το συγκεκριμένο ζήτημα που εγείρεται. 10 15 20 25

Το πρόβλημα δεν είναι η ορολογία που επιλέγεται. Δεν αλλοιώνεται η φύση του θέματος κατά το δοκούν. Δεν μετατρέπεται η ποινική κατηγορία σε διοικητική επειδή ονομάστηκε έτσι ή επειδή απλώς ανατέθηκε η εξουσία επιβολής της κύρωσης σε όργανα της εκτελεστικής εξουσίας. Αυτό το δέχονται, νομίζουμε, όλοι. Μάλιστα το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κατά την εξέταση παραπόνου για παραβίαση του ταυτόσημου, τουλάχιστον ως προς τη συζητούμενη πτυχή, προς το Άρθρο 30

30.2 του Συντάγματός μας, άρθρου 6(1) της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών που κυρώθηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων με το Νόμο 39/62, προ-
5 χώρησε ένα ακόμα βήμα. Δεν θεώρησε αρκετή ούτε τη γνήσια κατάταξη από τον εσωτερικό νομοθέτη ορισμένης παράβασης ως μή ποινικής αλλά ως διοικητικής. Δέχθηκε τη σημασία του εσωτερικού συστήματος δικαίου των κρατών αλλά μόνο ως εναρκτήριο σημείο. Προσδιόρισε ως το
10 αποφασιστικό κριτήριο για τους σκοπούς ερμηνείας και εφαρμογής της Σύμβασης, την αυτόνομη έννοια των όρων της. Τα ακόλουθα από την απόφαση *Engel* (ανωτέρω), [βλ. επίσης την υπόθεση *X. v. Austria* (ανωτέρω)], είναι χαρακτηριστικά:

15 "The Convention without any doubt allows the States, in the performance of their function as guardians of the public interest, to maintain or establish a distinction between criminal law and disciplinary law, and to draw the dividing line, but only subject to certain conditions.
20 The Convention leaves the States free to designate as a criminal offence an act or omission not constituting the normal exercise of one of the rights that it protects. This is made especially clear by Article 7. Such a choice, which has the effect of rendering applicable Articles 6 and 7,
25 in principle escapes supervision by the Court.

The converse choice, for its part, is subject to stricter rules. If the Contracting States were able at their discretion to classify an offence as disciplinary instead of criminal, or to prosecute the author of a 'mixed' offence
30 on the disciplinary rather than on the criminal plane, the operation of the fundamental clauses of Article 6 and 7 would be subordinated to their sovereign will. A latitude extending thus far might lead to results incompatible with the purpose and object of the Convention. The Court
35 therefore has jurisdiction, under Article 6 and even without reference to Articles 17 and 18, to satisfy itself that the disciplinary does not improperly encroach upon the criminal".

Σε μετάφραση:

"Η Σύμβαση χωρίς αμφιβολία επιτρέπει στα Κράτη, κατά την εκπλήρωση της λειτουργίας τους ως θεματοφυλάκων του δημοσίου συμφέροντος να διατηρούν ή να εγκαθιδρύουν διάκριση μεταξύ του ποινικού και του πειθαρχικού δικαίου και να σύρουν τη διαχωριστική γραμμή αλλά μόνο κάτω από συγκεκριμένους όρους. Η Σύμβαση αφήνει τα κράτη ελεύθερα να κατατάξουν ως ποινικό αδίκημα πράξη ή παράλειψη που δε συνιστά συνηθισμένη άσκηση κάποιου από τα δικαιώματα τα οποία προστατεύει. Αυτό γίνεται ιδιαίτερα καθαρό από το Άρθρο 7. Τέτοια επιλογή, η οποία έχει το αποτέλεσμα να καθιστά εφαρμόσιμα τα Άρθρα 6 και 7, ως θέμα αρχής εκφεύγει της εποπτείας του Δικαστηρίου.

Η αντίθετη επιλογή υπόκειται σε αυστηρότερους κανόνες. Αν τα Συμβαλλόμενα Κράτη είχαν τη δυνατότητα να κατατάσσουν κατά τη διακριτική τους εξουσία ένα αδίκημα ως πειθαρχικό αντί ως ποινικό ή να διώκουν τον διαπράξαντα "μεικτό" αδίκημα στο πειθαρχικό παρά στο ποινικό πεδίο, η λειτουργία των θεμελιωδών προνοιών των άρθρων 6 και 7 θα υποτασσόταν στην κυρίαρχή τους βούληση. Ελαστικότητα που θα εκτεινόταν μέχρις αυτού του σημείου δυνατό να οδηγήσει σε αποτελέσματα ασυμβίβαστα προς τον σκοπό και το αντικείμενο της Σύμβασης. Το Δικαστήριο, επομένως, έχει δικαιοδοσία, δυνάμει του Άρθρου 6 ακόμα και χωρίς αναφορά στα Άρθρα 17 και 18, να ικανοποιηθεί το ίδιο ότι το πειθαρχικό δεν παρεισδύει αναρμόστως στο ποινικό".

Οι καθ' ων η αίτηση επικαλέστησαν την προσέγγιση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου ως καθοδηγητική. Ήταν η θέση τους πως το άρθρο 8 του Νόμου ανταποκρίνεται προς τα κριτήρια που υιοθετήθηκαν και πως εγκύρως αναθέτει στην "αρμόδια αρχή" την εξουσία για επιβολή χρηματικής ποινής. Τα κριτήρια αυτά, όπως προκύπτουν από την υποθεση *Engel* (ανωτέρω) [βλ. και το *Digest of Strasbourg Case Law* (ανωτέρω)] είναι:

1. Το κατά πόσο η πρόνοια που ορίζει το αδίκημα ανήκει, σύμφωνα με το νομικό σύστημα του καθ' ου η αίτηση Κράτους, στο ποινικό δίκαιο, στο πειθαρχικό ή και στα δυο ταυτόχρονα.
- 5   2. Η ίδια η φύση του αδικήματος.
3. Ο βαθμός αυστηρότητας της ποινής που κινδυνεύει να υποστεί το ενδιαφερόμενο πρόσωπο.
- Είναι η εισήγηση των εφεσεiónτων πως
- 10   (α) η ιδιαιτερότητα των υποχρεώσεων που επιβάλλει η παραβιασθείσα Σύμβαση που προκύπτει από τη συνάρτησή της προς πλοίο και η εγγενής δυσκολία ενδεχομένως και αδυναμία ποινικής δίωξης των παραβατών,
- 15   (β) η προβλεπόμενη ποινή που δεν είναι δυνατό να θεωρηθεί ως αναλογικά μεγάλη έχοντας υπόψη τις οικονομικές διαστάσεις των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που συνδέονται με πλοία και
- 20   (γ) το γεγονός ότι κατά το Νόμο το πρόστιμο εισπράττεται ως αστικό χρέος οφειλόμενο στη Δημοκρατία έτσι ώστε να αποκλείεται το ενδεχόμενο να απολήγει η χρηματική ποινή σε οποιασδήποτε μορφής στέρηση της προσωπικής ελευθερίας,

- εντάσσουν το θέμα στη διοικητική σφαίρα. Συνιστά μέτρο
- "διοικητικού καταναγκασμού" με την ευρεία έννοια του
- 25   όρου έστω και αν καλύπτει και περιπτώσεις όπως η παρούσα στις οποίες, πριν τη διοικητική παρέμβαση, επήλθε πλήρης συμμόρφωση. Το τιμωρητικό στοιχείο που πράγματι ενέχει η ποινή είναι, εν προκειμένω, δευτερεύον σε σύγκριση με τον πρωταρχικό στόχο της πρόληψης ή της
- 30   καταστολής της απείθειας προς τις νομοθετικές πρόνοιες.

Οι εφεσίβλητοι υποστήριξαν την πρωτόδικη απόφαση. Εισηγούνται πως κατά διαφοροποίηση ως προς το άρθρο

7 του Νόμου, το άρθρο 8 σαφώς είναι σώμα ξένο προς τη συνταγματική τάξη της Κύπρου. Μακράν από του να συνιστά διοικητικό καταναγκασμό οποιασδήποτε μορφής αφού, μεταξύ άλλων, δεν περιορίζεται σε ρύθμιση ως προς εν εξελίξει παραβάσεις, συνιστά ποινικό κολασμό ακραιφνώς, χωρίς όμως τις θεμελιειακές διασφαλίσεις μιας δίκης ενώπιον Δικαστηρίου. Υποστηρίζουν ότι ανάλογες νομοθετικές ρυθμίσεις στην Ελλάδα κρίθηκαν ότι συνιστούν άσκηση διοίκησης μέσα στα πλαίσια διαφορετικών συνταγματικών ρυθμίσεων, ιδιαίτερα ενόψει της ρωγμής, όπως την χαρακτήρισαν, που επέφερε το Άρθρο 96.2 στο οποίο έχουμε αναφερθεί. Ανέλυσαν τις επί μέρους διατάξεις του Νόμου και τόνισαν το γεγονός ότι διά του άρθρου 8 παρέχεται εξουσία για επιβολή χρηματικής ποινής μέχρι £5,000 όταν, στο νομικό μας σύστημα, τέτοια ποινή εκφεύγει των ορίων της δικαιοδοσίας ακόμα και του Επαρχιακού Δικαστή και μπορεί να επιβληθεί μόνο από Κακουργιοδικείο. Επίσης, όπως είναι η θέση τους, το ζήτημα δεν μπορεί να συσχετισθεί προς τις πειθαρχικές κυρώσεις που έχουν ως ίδια συνταγματική ρίζα τα άρθρα 124 και 125 του Συντάγματος. Παρέπεμψαν στην υπόθεση *Chrysostomou v. Republic* (1986) 3 CLR 2666 και εισηγήθηκαν πως, όπως και εκεί, βρισκόμαστε μπροστά σε αντισυνταγματική παράκαμψη της αποκλειστικής δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου.

Δεν μπορεί να υπάρξει αμφιβολία πως το άρθρο 8 εισάγει τη δυνατότητα επιβολής τιμωρίας με την κυριολεκτική σημασία του όρου. Αποτελεί ό,τι έχει χαρακτηριστεί ως η έννομη αντίδραση στην παράβαση κανόνων δικαίου ή όπως λέχθηκε στην υπόθεση *Raftis and Co v. M/ty of Paphos* (1982) 2 CLR 1 στη σελ. 7, κύρωση για παράβαση του Νόμου (sunction for transgressing the Law). Δεν συνδέεται δια των προνοιών του Νόμου προς οτιδήποτε θα μπορούσε να της αφαιρέσει ή να αμβλύνει τον χαρακτήρα του τιμωρητικού μέτρου. Δεν προκύπτει οτιδήποτε που θα μπορούσε να της προσδώσει ιδιότητα παρακολουθηματικής άλλης επιδίωξης. Αντίθετα, το άρθρο 8 του Νόμου χαρακτηρίζει το ίδιο τη χρηματική ποινή που μπορεί να επιβάλει η αρμόδια αρχή, ως τιμωρία. Αυτή η τιμωρία, κατά τις

- διατάξεις του, μπορεί να επιβληθεί για οποιαδήποτε παράβαση του Νόμου, της Σύμβασης κλπ, αδιακρίτως "ανεξάρτητα αν συντρέχει περίπτωση ποινικής ή πειθαρχικής ευθύνης". Ο Νόμος διακρίνει μεταξύ της χρηματικής ποινής που προνοεί και της "πειθαρχικής ευθύνης" αλλά δεν θα σταθούμε σ' αυτό. Το άρθρο 11(γ) παρέχει στο Υπουργικό Συμβούλιο εξουσία για έκδοση Κανονισμών "προς καθορισμό ποινής φυλάκισης μέχρι δύο ετών ή χρηματικής ποινής μέχρι πέντε χιλιάδων λιρών ή και των δύο ποινών για τα προνοούμενα στους Κανονισμούς ποινικά αδικήματα". Αυτά τα ποινικά αδικήματα, όπως συνάγεται από το συνδυασμό των δύο άρθρων, μπορεί ως προς τα συστατικά τους να είναι όμοιου περιεχομένου προς τις παραβάσεις για τις οποίες το άρθρο 8 προβλέπει την αναφερεθείσα τιμωρία. Το ζήτημα δεν είναι αν είναι γενικά νοητή η ύπαρξη, παράλληλης προς την ποινική, πειθαρχικής ευθύνης για ορισμένη συμπεριφορά. Αναζητούμε εδώ τη φύση της παράβασης και κατ' επέκταση της προβλεπόμενης κύρωσης μέσα από τις διατάξεις του Νόμου. Δεν προκύπτει από το Νόμο εννοιολογική διάκριση μεταξύ της συμπεριφοράς που μπορεί να συνιστά διοικητικής φύσης ζήτημα ή ποινικό αδίκημα. Η ίδια συμπεριφορά μπορεί να είναι την ίδια στιγμή ποινικό αδίκημα και παράβαση που επισύρει τη χρηματική ποινή του άρθρου 8.
- 25 Επομένως, δεν μπορούμε να δούμε πώς η εφαρμογή του πρώτου κριτηρίου της υπόθεσης *Engels*, που επικαλέστηκαν οι εφεσείοντες, οδηγεί στην κατάληξη που εισηγούνται. Ο Νόμος, όπως τον διαβάζουμε, απλώς δημιουργεί τη δυνατότητα επιβολής τιμωρίας, δυνητικά για την ίδια
- 30 συμπεριφορά είτε από την αρμόδια αρχή είτε από το Δικαστήριο. Το γεγονός ότι είναι νοητή η περίπτωση δημιουργίας ποινικών αδικημάτων άλλων, που ενδεχομένως θα συντίθενται και από επιπρόσθετα ή διαφορετικά συστατικά, δεν αλλοιώνει την πιο πάνω πραγματικότητα· ούτε το
- 35 γεγονός ότι στην περίπτωση των ποινικών αδικημάτων που ενδεχομένως θα δημιουργηθούν θα προνοείται και ποινή φυλάκισης. Ο έλεγχος της συνταγματικότητας Νόμου γίνεται πάνω στη βάση των δοσμένων προνοιών του και δεν εξαρτάται από συμπτωματικούς παράγοντες

όπως είναι ο ενδεχόμενος τρόπος της εφαρμογής του. Ο ίδιος ο Νόμος εμπεριέχει τέτοια εξίσωση των παραβάσεων έτσι ώστε να μὴν επιτρέπει την επισήμανση κάποιας ειδοποιού διαφοράς που ενδεχομένως θα δικαιολογούσε την κατάταξη των μεν στη διοικητική και των δε στην ποινική σφαίρα. Η επιλογή της προνόησης δυνατότητας επιβολής της ίδιας τιμωρίας, όσον αφορά βέβαια στη χρηματική ποινή, από "αρμόδια αρχή" είναι το εξεταζόμενο ζήτημα και, έχοντας υπόψη τα όσα σημειώσαμε, δεν αποτελεί κριτήριο. Αν ίσχυε το αντίθετο θα ήταν εύκολο να αντιληφθούμε τις ευρύτερες προεκτάσεις. Έχει τη θέση της εδώ η παρατήρηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην υπόθεση *Ozturk* (Βλ. *Digest of Strasbourg Case Law* (ανωτέρω)) στη σελίδα 264 όπου κατά την ανάλυση της γερμανικής θεώρησης του θέματος, χαρακτηρίζεται ως αδικαιολόγητη η τοποθέτηση των "regulatory fine proceedings" εκτός του πλαισίου του άρθρου 6 της Σύμβασης. Είναι χρήσιμο να σημειωθεί πως στη Γερμανία, όπως σημειώνει ο Σωτήρης Αρ. Λύτρας (ανωτέρω) στη σελίδα 329, σύμφωνα με το άρθρο 104 του Γερμανικού Συντάγματος η επιβολή ποινών στερητικών της ελευθερίας είναι δυνατή μόνο με δικαστική απόφαση πράγμα το οποίο επιτρέπει να αντληθεί το επιχείρημα πως σε κάθε άλλη περίπτωση το Γερμανικό Σύνταγμα δεν εναντιώνεται στην ανάθεση κυρωτικής δραστηριότητας, περιλαμβανομένων των χρηματικών κυρώσεων, στην εκτελεστική εξουσία. Επίσης είναι ορθό να επισημανθεί ότι η παράβαση σειράς αγορανομικών αλλά και άλλων διατάξεων και οι κυρώσεις γι' αυτές οι οποίες σύμφωνα με την ελληνική νομολογία εμπίπτουν στο διοικητικό χώρο, στην Κύπρο σταθερά ανάγονται σε ποινικά αδικήματα υπαγόμενα στην αποκλειστική δικαιοδοσία του Δικαστηρίου.

Άς δούμε όμως και τις ίδιες τις παραβάσεις στις οποίες αναφέρεται ο Νόμος. Ειδικά εκείνες που διαπιστώθηκε ότι διέπραξε η εφεσίβλητη εταιρεία. Αναφέρονται στην υποχρέωση για διατήρηση κατάλληλων χαρτών και μαγνητικής πυξίδας. Οι εφεσείοντες τόνισαν την ιδιαίτερη σοβαρότητά τους. Έχουν να κάμουν, όπως εξήγησαν, και αυτό είναι ορθό, με την ασφάλεια της ανθρώπινης ζωής

- όπως άλλωστε υποδηλώνει και το ίδιο το όνομα της Διεθνούς Σύμβασης. Αυτά βέβαια έχουν λεχθεί κατά την ανάπτυξη των επιχειρημάτων αναφορικά με την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας ή ακόμα με την ανάγκη ύπαρξης αποτελεσματικής διαδικασίας επιβολής κυρώσεων.
- 5 Αλλά εκείνο που έχει την πρώτη σημασία είναι το ίδιο το γεγονός της εγγενούς σοβαρότητάς τους. Η άποψη των εφεσειόντων πως η φύση παραβάσεων δείχνει τη διοικητική τους χροιά, υποβιβάζει σε διοικητικό ζήτημα τη
- 10 διάγνωση της ευθύνης και την τιμωρία για πρόκληση κινδύνου σε ανθρώπινη ζωή και δεν μπορούμε να τη δεχτούμε.

- Σύμφωνα με τη θέση των εφεσειόντων υπάρχουν δυσκολίες, ίσως και αδυναμία προσαγωγής στο Δικαστήριο
- 15 των παραβατών και, στη συνέχεια, τη θεμελίωση ποινικής ευθύνης για τις παραβάσεις που τιμωρεί ο Νόμος. Μεταφέρουμε την κατάληξη της αγόρευσης για τους εφεσειόντες που προτείνει αυτά τα στοιχεία ως σχετικούς παράγοντες:

- 20 "Εδώ όμως αν παραβιασθούν οι διατάξεις της Σύμβασης για την ανθρώπινη ζωή στη θάλασσα και δεν έχουμε τη δυνατότητα άλλως πως να εφαρμόσουμε το Νόμο, είναι από τις ελάχιστες περιπτώσεις που όχι απλώς δικαιολογείται η επιβολή διοικητικών κυρώσεων
- 25 αλλά είναι επιβεβλημένη λόγω της ιδιάξουσας μορφής των πλοίων και του τρόπου εκμετάλλευσής των".

- Αυτή η περικοπή και άλλες παρόμοιες, εισάγουν κριτήρια εντελώς διαφορετικά από όσα κατά τους εφεσειόντες είναι σχετικά. Παραπέμπει σε επιλογή σκοπιμοτήτων
- 30 ασύνδετη τελικά προς τη φύση της παράβασης αυτήν καθ'εαυτήν. Αλλά και πάλιν δεν αντιλαμβανόμαστε γιατί δεν θα υπάρχει δυνατότητα εφαρμογής του Νόμου διά μέσου της δικαστικής διαδικασίας. Υποθέτουμε ότι δεν υπονοείται πως εφόσον ο χειρισμός θα είναι "διοικητικός" δεν θα
- 35 τηρηθούν οι απαιτήσεις των κανόνων της φυσικής δικαιοσύνης. Ούτως ή άλλως, οι εφεσίβλητοι είναι εταιρεία Κυπριακή, με έδρα τη Λευκωσία.

Το πιο πάνω επιχείρημα προτείνει καιρίο συμβιβασμό. Εντοπίζει ως αιτιολογική ρίζα της ρύθμισης τη διασφάλιση τιμωρίας εκεί όπου τα εχέγγυα που κατοχυρώνει το Σύνταγμα ενδεχομένως θα την απέκλειαν. Δεν μπορεί να γίνει αυτός ο συμβιβασμός. Εφόσον μιλούμε για διάγνωση 5
ποινικής κατηγορίας, αυτή είναι δυνατή όπως επιτάσσει το Σύνταγμα και με κανένα άλλο τρόπο. Η τιμωρία προϋποθέτει συνταγματικά παραδεκτή διάγνωση ενοχής χωρίς την οποία δεν είναι επιτρεπτή κατάληξη. Συναφώς, το γεγονός ότι η απόφαση της αρμόδιας αρχής υπόκειται σε 10
αναθεωρητικό δικαστικό έλεγχο δυνάμει του άρθρου 146 του Συντάγματος, δε μεταβάλλει την κατάσταση. Συνιστά αναγκαίο παρακολούθημα της κατάταξης ορισμένου ζητήματος στη διοικητική σφαίρα και όχι κριτήριο για την κατάταξη σε αυτή. Εν πάση περιπτώσει, το Ανώτατο Δικαστήριο ασκώντας τη δικαιοδοσία του κατά το άρθρο 146, 15
ασκεί έλεγχο νομιμότητας, δεν διαγιγνώσκει πρωτογενώς τα γεγονότα και δεν υποκαθιστά την ουσιαστική κρίση της διοίκησης με τη δική του.

Υπάρχει ακόμα ένα σημείο. Αναφέρεται στο είδος της 20
ποινής που μπορεί να είναι μόνο χρηματική και στο γεγονός ότι εισπράττεται κατά το Νόμο ως αστικό χρέος. Είναι ορθό πως το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο θεώρησε αδιανόητη τη δυνατότητα επιβολής, κατά παράκαμψη του άρθρου 6 της Σύμβασης, ποινής που θα απέληγε σε ουσιαστική 25
στέρωση της προσωπικής ελευθερίας. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι, εφόσον η ποινή είναι χρηματική μόνο, αναπόφευκτα η επιβολή της συνιστά διοικητικό μέτρο. Επισημαίνουμε πάντως πως κατά το Νόμο, και η αρμόδια αρχή και ενδεχομένως το Δικαστήριο μπορούν να επιβάλουν 30
την ίδια χρηματική ποινή ως προς το ανώτατο ύψος της. Αναφερόμαστε στο ανώτατο ύψος της ποινής γιατί στην περίπτωση της τιμωρίας που έχει εξουσία να επιβάλει η αρμόδια αρχή, υπάρχει και το κατώτατο όριο των £100. Αναφέρεται στο Νόμο πως η ποινή επιμετράται "ανάλογα 35
με τη βαρύτητα της βεβαιούμενης παραβάσεως" και πάντως έχοντας υπόψη και "οδηγίες του Υπουργού στις οποίες θα περιέχονται οι βασικές παραβάσεις μαζί με τις ανάλογες χρηματικές ποινές" αλλά ξεκαθαρίζεται πως δεν

- θα είναι κατώτερη των £100, εννοείται για κάθε παράβαση. Δεν εξετάζουμε σ' αυτή τη διαδικασία το δευτερεύον πλέον ζήτημα της πρόβλεψης κατωτάτου ορίου τιμωρίας. Επισημαίνουμε όμως τη ρύθμιση αυτή γιατί δείχνει πως
- 5 το Δικαστήριο, τελικά, θα μπορεί να επιβάλει χρηματική ποινή μικρότερη από εκείνη που δικαιούται να επιβάλει η αρμόδια αρχή.

- Όταν στην υπόθεση *Engel* αναφέρεται η προβλεπόμενη ποινή ως κριτήριο διάκρισης της ποινικής κατηγορίας,
- 10 δεν εννοείται ότι δια της πρόβλεψης χρηματικής ποινής, όσο μικρής, μεταλλάσσεται η εγγενής φύση ορισμένης παράβασης. Την αντιλαμβανόμαστε να εννοεί πως ο βαθμός σοβαρότητας της προβλεπόμενης ποινής, ιδίως η προνόηση ουσιαστικής στέρησης της προσωπικής ελευθερίας, θα
- 15 ενέτασσε στο ποινικό χώρο ακόμα και παραβάσεις οι οποίες, στο νομικό σύστημα της ορισμένης χώρας αλλά και υπό το αυτόνομο πρίσμα των προνοιών της Σύμβασης, θα ενέπιπταν, ως εκ της φύσης τους, στο διοικητικό χώρο. Με αυτά αποδυναμώνεται νομίζουμε και το επιχείρημα πως η χρηματική ποινή στην παρούσα υπόθεση συνιστά μέτρο διοικητικού καταναγκασμού και επειδή εισπράττεται ως αστικό χρέος. Εν πάση περιπτώσει, δεν
- 20 πρέπει να παροράται πως η εφεσίβλητη είναι εταιρεία περιορισμένης ευθύνης και έτσι, τουλάχιστον στην περίπτωση της αλλά και ως προς κάθε νομικό πρόσωπο που εμπλέκεται όπως συμβαίνει συνήθως υπό την ιδιότητα του πλοιοκτήτη, είναι εντελώς ακαδημαϊκό ζήτημα η ανυπαρξία του ενδεχομένου να απολήγει η ποινή σε στέρηση της προσωπικής ελευθερίας.

- 30 Οι υποθέσεις *Kantara Shipping Ltd* και *Γεωργιάδης* (ανωτέρω) δεν βοηθούν την επιχειρηματολογία των εφεσσειόντων. Στην υπόθεση *Kantara Shipping Ltd* η νομοθετική πρόνοια ήταν διαφορετική. Επιβάλλεται απευθείας διά του άρθρου 8 του περί Εισπράξεως Φόρων του 1962
- 35 (Ν.31/62) πρόσθετη επιβάρυνση λόγω μή εμπρόθεσμης πληρωμής φόρου. Θεωρήθηκε ότι η παράλειψη πληρωμής στο προβλεπόμενο χρόνο δε συνιστά αδίκημα και ότι η πρόσθετη επιβάρυνση δεν αποτελεί ποινή. Το ίδιο και

στην υπόθεση *Georghlades* (ανωτέρω). Αφορούσε στο πρόσθετο τέλος που προνοούν άρθρα των περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμων 1980 - 1984, το οποίο επίσης δεν θεωρήθηκε ότι αποτελεί ποινή. (βλ. επίσης *Georgallides v. The Village Commission of Ayia Phyla*, 4 R.S.C.C. 94 και *Loizou v. Sewage Board N'sia* (1988) 1 CLR 122). Εδώ σαφώς προνοείται ποινή όπως ακριβώς τη χαρακτηρίζει ρητά και ο ίδιος ο Νόμος. 5

Ο Νόμος προνοεί τιμωρία για παράβαση των προνοιών του ή των άλλων προνοιών που αναφέρθηκαν. Η διαγνώση της διάπραξης τέτοιων παραβάσεων για τους λόγους που εξηγήσαμε, συνιστά διάγνωση ποινικής κατηγορίας. Η ανάθεση της εξουσίας για επιβολή τιμωρίας, από διοικητικό όργανο, προσκρούει στις διατάξεις του Άρθρου 30.2 του Συντάγματος. Συνεπώς η επιβληθείσα ποινή είναι άκυρη όπως ορθά αποφάνθηκε ο συνάδελφός μας που εκδίκασε πρωτοδίκως την υπόθεση και η έφεση πρέπει να απορριφθεί. 10 15

Η έφεση επιτρέπεται χωρίς έξοδα.